



# Kouluterveyskysely 2017 tulosten hyödyntäminen

## Raportti

**HYVIS 7.6.2018**

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä

# Sisällys

---

1.	Hyviksen huomioidut kouluterveyskyselyn raportointiin.....	3
2.	Käsittelyprosessi.....	4
3.	Ohje kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn kouluissa ja oppilaitoksissa.....	5
4.	Kouluterveyskysely 2017/ Yhteenveto koulujen käsittelyraporteista.....	6
4.1.	Peruskoulu 4-5 lk .....	6
4.2.	Peruskoulu 8-9 lk .....	8
4.3.	Toinen aste I ja II vsk .....	8

# 1. Hyviksen huomiot kouluterveyskyselyn raportointiin

---

Koulujen ja oppilaitosten raporteissa nousi esille, että lukiossa opiskelevat kokevat lisääntyvästi stressiä. Yleisesti yläkouluissa ja toisella asteella sosiaalisen median käyttö ja yöllinen internet-käyttö, sekä muut elämäntavat haastavat jaksamista ja hyvinvointia. Alakouluissa oli tuotu esille koululaisten yksinäisyys, kiusaamisen nollatoleranssi ja ruokailutottumukset. Työrauhan lisääminen luokissa ja yhteisöllisen hyvinvoinnin tunteen vahvistaminen koettiin tärkeäksi kaikilla koulutasoilla.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä suositteli kouluraporttien pohjalta, että tulokset käsiteltäisiin vielä oppilaiden kanssa pienryhmissä, joissa oppilaat saavat yhdessä pohtia miten esim. yöllinen some-käyttö vaikuttaa omaan jaksamiseen ja minkälaisia ajatuksia ja neuvoja oppilaille on toisilleen. Suositeltiin myös, että vanhemmille tarjotaan vuorovaikutuksellista vanhempainiltaa, joissa vanhemmat voivat keskenään keskustella somesta ja saada sekä tietoa että vertaistukea siihen, miten käsitellä oman lapsen huolestuttavaa somekäyttöä. Hyvis tukee näitä opiskeluhuollon ohjausryhmän antamia suosituksia.

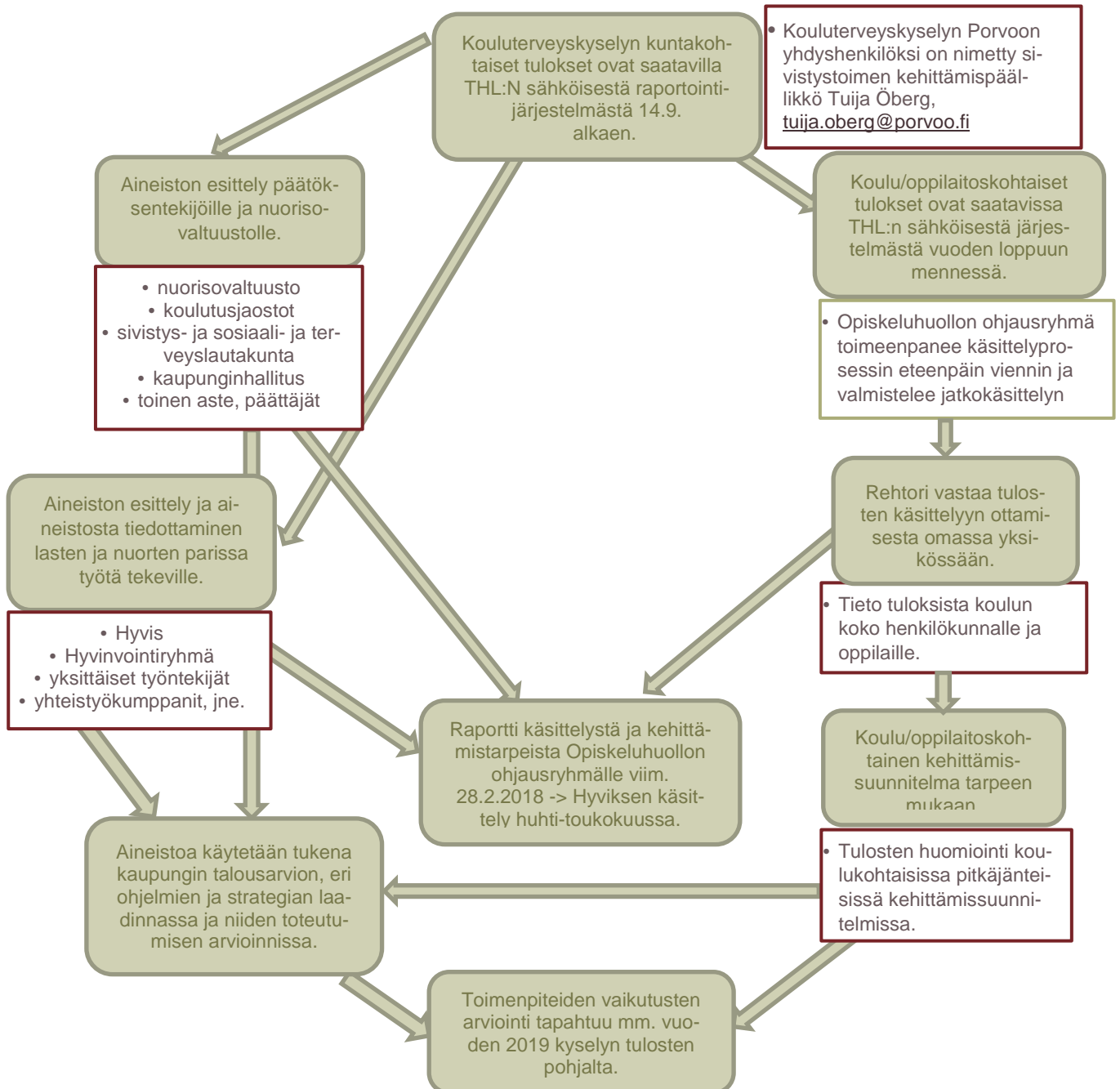
Huomiot raporttien pohjalta:

- Kiva-koulu -toimintaa on tärkeää jatkaa
- Toimintamallien ja hyvien käytänteiden jakaminen toisille pitää saada toimimaan
  - Esimerkki hyvien käytänteiden jakamisesta: Aloitettu toisen asteen oppilaitosten yhteistapaamiset kaksi kertaa vuodessa. Teema: oppilaitos nuoren hyvinvoinnin tukena.
- Yhteinen tulosten vertailu tarpeen
- Vanhemmat mukaan tulosten käsittelyyn
- Perhetyötä kouluikäisille on liian vähän tarjolla
- Kouluikäisten vanhemmat tarvitsevat tukea
- Pitää pystyä varmistamaan, että koulujen työntekijöillä on aikaa hoitaa oma päätehtävänsä
  - kouluille lisää aikuisia (skoolcoutsit, nuorisotyöntekijät) varmistamaan varhaisen tuen saanti
  - kuraattori- ja psykologipalveluihin riittävä resurssi
- Oppimisvaikeuksien nykyistä varhaisempi tunnistaminen
- Vahvuuspedagogiikan käyttö lasten ja nuorten palveluissa: mitä enemmän nähdään hyvää, sitä paremmin tuetaan itsetunnon ja oppimisen vahvistumista
- Mielen hyvinvoinnin tukeminen
  - Esimerkki toimenpiteistä: Mielen hyvinvoinnin osalta on käynnistymässä ammattilaisten kouluttamista, mm. Nepsykoulutus (neuropsykiatriset ongelmat) syyskuussa 2018. Suomen mielenterveysseuran kautta tulossa ”nuoren mielen ensiapu” -koulutusta.
  - Erityisesti varhaiskasvatukseen, neuvolaan ja nuorisopalveluihin tarvitaan ns. Nepsycoutseja; työntekijöitä, joilla on syvempi perehtyneisyys tähän asiaan
- Ruokailutottumuksiin reagointi, myös vanhemmille tietoa terveellisen ruokailun tärkeydestä
- Yksinäisyyden vähentäminen
  - Esimerkki toimenpiteistä: MLL on kehittämässä uudenlaista yhteistyötä koululaisten tukitoiminnaksi. ZempPari-toiminnassa koululle tarjotaan zemppeaajia, tässä tilanteessa Pointin, Lilun tai Edupolin opiskelijoita, kavereiksi nuoremmilleen. Opiskelijat saavat toimintaan osallistumisesta opintosuorituksen.
- Koululaiset ja opiskelijat mukaan tulosten käsittelyyn
  - Esimerkki: Pointin, Lilun ja Edupolin yhteinen kouluterveyskyselyn pajapäivä opiskelijoille toteutettiin 14.5.

## 2. Käsittelyprosessi

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja laadukasta seurantatietoa eri-ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta. Vertailukelpoisia tietoja on kerätty peruskoulun yläluokkalaisilta vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Peruskoulun alaluokkalaiset ja heidän huoltajansa ovat mukana vuodesta 2017 alkaen. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Porvoo on osallistunut kyselyyn alusta lähtien.

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä Hyvis johtaa ja koordinoi lasten ja nuorten hyvinvointityötä Porvoossa ja johtaa näinollen myös Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyprosessia.



# 3. Ohje kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn kouluissa ja oppilaitoksissa

---

**1. Tulokset esitellään koulun/oppilaitoksen henkilöstölle (vastuussa rehtori), käsitellään yhteisöllisessä oppilas/opiskeluhoitotyöryhmässä ja kehittämispäätökset valitaan tammi-kuun aikana:**

A) Kuntakohtaiset tulokset: Koulu valitsee alla olevista Hyviksen valitsemista kehittämisalueista 1-2 kehittämispäätökset, jotka pilkotaan alatavoitteiksi seuraavalle lukuvuodelle.

Hyvis on valinnut kuntakohtaisten tulosten pohjalta Porvooseen seuraavat kehittämisalueet:

## **4.-5. Ik**

- Vuorovaikutus ja kohtaaminen = yksilön huomioonotto
- Työrauha luokassa = yhteisön hyvinvointi

Näiden lisäksi koetaan tärkeinä kehittämisalueina 1) tuki suurien elämänmuutosten yhteydessä, 2) koulukiusaukseen 0-toleranssi, 3) ruokailutottumukset: aamupalan syönti, kaikkien aterianosien syöminen

## **8.-9. Ik**

- jokaiselle läheinen ystävä
- mielen terveyden tukeminen
- vuorovaikutus ja kohtaaminen = yksilön huomioonotto

Näiden lisäksi koetaan tärkeinä kehittämisalueena ruokailutottumukset: aamupalan syönti, koululounas, kaikkien aterianosien syöminen

## **Lukio ja toinen aste**

- jokaiselle läheinen ystävä
- liikunnan lisääminen
- osallisuuden ja vaikuttamisen lisääminen

Näiden lisäksi on tärkeää tutkia oppilaitoskohtaisesti, mitkä hyvät käytänteet ovat vaikuttaneet tulosten paranemiseen erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2013 – hyvät käytännöt ja koon

B) Oman koulun/oppilaitoksen tulokset

- valitaan vähintään yksi kehittämispäätös, joka pilkotaan alatavoitteeksi seuraavalle lukuvuodelle

**2. Koulu/oppilaitos raportoi käsittelystä ja valituista kehittämispäätöksistä koulutusjohtajien kautta opiskeluhoitotyöryhmälle viim. 28.2.2018.**

- Yhteenveto koulujen/oppilaitosten kehittämispäätöksistä käsitellään opiskeluhoitotyöryhmässä ja Hyviksessä keväällä 2018.

**3. Toimenpiteiden etenemistä arvioidaan koulun/oppilaitoksen yhteisöllisessä oppilashoitotyöryhmässä keväällä ja tavoitteita tarkennetaan syksyllä seuraavaa lukuvuotta ajatellen.**

## 4. Kouluterveyskysely 2017/ Yhteenveto koulujen käsittelyraporteista

Kouluterveyskyselyn tuloksia on kouluissa ja oppilaitoksissa käsitelty moniammatillisissa ryhmissä/ opettajakokouksissa/ oppilaiden ja myös vanhempien kanssa. On valittu painopistealueita ja mietitty toimenpide-ehdotuksia. Työ jatkuu tehtyjen suunnitelmien pohjalta. Alle on koottu poimintoja koulujen/oppilaitosten huomioista ja kehittämiskohteista

### 4.1. Peruskoulu 4-5 lk

Vuorovaikutus ja kohtaaminen = yksilön huomioonotto / växelverkan och bemötande = att beakta individen

- Kehitetään oppilaiden keskinäistä kanssakäymistä kaikkien ikäluokkien kesken.
- Kannustetaan reippaaseen itsensä ilmaisuun ja asioiden hoitoon.
- VESO-koulutuksen Hyvää mieltä yhdessä -oppien hyödyntäminen.
- Kiinnitetään huomiota oppilaan kohtaamiseen.
- Pyritään järjestämään aikaa rauhalliseen keskusteluun.
- Korostetaan mahdollisuutta keskustella aikuisen kanssa.
- Vi hälsar på varandra på skolgården.
- Vi hälsar på alla i vår omgivning.
- Skoltrivsel.
- Vi arbetar för att utveckla en verksamhetskultur där alla skall känna sig sedda och hörda.
- Vi bemöter våra elever med respekt och är trygga vuxna i vardagen.
- Gemensamma målsättningar för skolvardagen som omfattar oss alla.
- Mångsidiga arbetsmetoder där alla kan känna att de lyckas på sin egen nivå – alla duger som de är!
- En tydlig struktur i vardagen och trygga vuxna som handleder i både lärprocess och sociala processer.

Työrauha luokassa = yhteisön hyvinvointi / arbetsro i klassen

- Jokaisella on oikeus työskennellä rauhallisessa ympäristössä.
- Keskustellaan asioista yhdessä.
- Kunnioitetaan toisiamme.
- Huomioimme myös rauhallisen ruokailun.
- Harjoitellaan äänenkäyttöä eri tilanteissa.
- Mitoitetaan tuntien tehtävät ja tavoitteet niin, että oppilaille syntyy tunne oman koulunkäynnin hallinnasta.
- Timresursens tillräcklighet: lagom stora grupper, kompanjonlärarskap och delningar.
- Förebyggande arbete för att stärka gruppgemenskapen.
- Åtgärdsplan för hur personalen skall handla vid problem med arbetsron.

Koulukiusaamisen 0-toleranssi/ nolltolerans mot mobbning

- Jatkamme hyväksi todettuja KiVa koulu -käytäntöjä koulussamme.
- Voisiko isommat oppilaat toimia opettajan tukena pienempien riitojen selvittelyssä
- Järjestämme yhteisöllisyyttä tukevia tilaisuuksia kuten ystävänpäivän ja vapun koko koulun yhteiset kemut.
- En trivselenkät genomförs höst och vår, KiVa-teamet ansvarar

Hyvinvointiteema: eli nukkuminen, ruokailu, ruutuaika ja ulkoilu.

- Tämä tuodaan esille vanhempainilloissa, arviointikeskusteluissa (kirjattu lomakkeeseen) sekä asiasta keskustellaan oppilaiden kanssa osana opetusta.

#### Lisätään yhteisöllisyyden tuntua / Gemenskapens välbefinnande

- Tehdään enemmän koko koulun yhteisiä toimintoja ja yli luokkarajojen.
- Ohjeistetaan reiluun SOMETTELUUN ja siellä tapahtuvaan kavereiden väliseen viestittelyyn.
- Oppilaat tekevät oman SOME-etiketin.
  - o Koulu ei kuitenkaan osallistu valvontaan eikä vapaa-ajalla tapahtuvien viestittelyjen perinpohjaiseen selvittelyyn, se kuuluu vanhemmille.
- Netin käyttö vapaa-ajalla ja siitä irtaantumisen vaikeus.
  - Keskustellaan asiasta tarvittaessa vanhempainilloissa ja -varteissa sekä annetaan mediakasvatusta.
- Käytetään hyväksi Liikkuva Polku – toimintoja (välkkäriohjaajat, välituntioski..)
- Esim. Keskuskoulu panostaa lukuvuoden 2018–2019 alusta 1.-3. luokkien ryhmyttämiseen.

#### Osallisuus / Delaktighet

- Öka eleverna delaktighet i planeringen av skolans verksamhet och i planeringen av innehållet under lektionerna.
- Diskussion med eleverna om vad delaktighet betyder för dem.

#### Liikunta ja leikki / Motion och lek

- Rastverksamheten uppmärksammas.
- Eleverna är delaktiga.
- Skärmtid t ex på telefon under raster minimeras, eleverna uppmuntras att leka och röra på sig.

#### Työ hiljaisten ja ujojen oppilaiden kanssa / Arbete kring tysta och blyga elever

- Klubbverksamheten utvecklas, eleverna tas med.
- Valfria ämnen stöder elever.
- Grupparbete, pararbeten samt elevernas delaktighet utvecklas.

#### Ruokailutottumukset / hälsosamma matvanor

- Keskustelua myös vanhempien kanssa.
- Pyritään tekemään ruokailusta miellyttävä osa koulupäivää.
- Eleverna äter mångsidigt (alla delar av måltiden).
- Vuxnas modell och handledning viktig.
- Eleverna ger feedback, som förs vidare till kostservicen.
- Samarbete med vårdnadshavarna: viktigt att eleverna äter morgonmål, Wellou projekt regelbundet i åk 3.

#### Tuki suurien elämänmuutoksien yhteydessä / stöd i samband med stora livsförändringar

- Kartoitetaan mahdollisuutta kuraattorin, psykologin ja kouluterveydenhuollon yhteiseen avoimeen vastaanottoon.
- Kartoitetaan mahdollisuutta ja tarvittaessa tarjotaan oppilaille lasten eroryhmää (ei jatkuvana toimintona vaan yksittäinen ryhmä tämänhetkiseen tarpeeseen).

#### Huomioita:

- Vertailtaessa Porvoon ja kaikkien Suomen oppilaiden tuloksia keskenään, herätti huomiota Porvoolaisten oppilaiden käsitys omasta terveydentilastaan, jonka he kokivat hieman heikommaksi. Heidän internetinkäyttönsä myös oli jonkin verran erilaista. Herää kysymys, onko näillä tekijöillä keskenään tekemistä vai voiko tunteukset omasta terveydentilasta johtua esim. Porvoon koulujen sisäilmatilanteesta.

- Peipon koulun tulokset ovat poikkeuksetta parempia kuin koko maan tai Porvoon kaupungin tulokset. Peipon koulun oppilasta n. 40 % on maahanmuuttajataustaisia. Ihonvärin tai kielen vuoksi on kiusatuksi joutunut 1,5 % oppilasta, joka on maan ja Porvoon kaupungin tuloksia parempi.
- Kvaba: Målsättning: trygg inlärningsmiljö: god inomhusluft, välstädade utrymmen, ergonomiska möbler  
Åtgärder:
  - skolan renoveras: skadat material som påverkar inomhusluften avlägsnas, i samband med renoveringen görs förbättringar t.ex. mellanväggar byggs i duschutrymmena
  - städningens kvalitet bör förbättras: samarbete med lokalservicen
  - ergonomiska möbler: ingår inte i budgeten för renoveringen, skolans budget räcker tyvärr endast till få anskaffningar per läsår

## 4.2. *Peruskoulu 8-9 lk*

- Flera skall tycka om att gå i skola
- Skolcoach som mycket flexibelt fångar upp de elever där motivationen tryter.
- Föräldramöte (hem och skola ordnar) med temat stresshantering, återhämtning och hjärnhälsa.
- Yläkouluun on tehty 5. min siirtymävälkkä helpottamaan kiireen tuntua ja selkeyttämään tuntien aloittamista ja lopettamista.
- Opettajat saattavat oppilaat mahdollisuuksien mukaan seuraavalle tunnilla. Näin rauhoitetaan siirtymätilanteet.

Laaja-alaista erityisopetusta on lisätty.

Kiva toimintaa on kehitetty.

Liikkumisen lisääminen

- Vi satsar aktivt på Skola i rörelse.
- Gymnastiksalen öppen på matrasten.

Terveys ja toimintakyky

- Mentala hälsan: eleverna frågas hurdan hjälp de önskar.

Ensamhet/alla har en nära vän

- Läraren bör alltid göra grupper.
- Flickgrupper och pojkgrupper strävar till att föra samman elever som kanske känner sig ensamma.
- Kompiselevernas verksamhet, speciellt i övergången från åk 6 till 7.
- Yksinäisyyttä kokevat asiat erityisesti: tähän reagoidaan.

AE-koulun koko koulun yhteisenä teemana lukuvuonna 19–20 on Arjen hallinta.

## 4.3. *Toinen aste I ja II vsk*

Elintavat ja omasta työkyvyn ylläpitämisestä kiinni pitäminen

- mm. liikunnan lisääminen

Opiskelijoiden riittämättömyyden tunne

- Oli Edupolissa ihan uusi havainto tämän vuoden vastauksissa.

Edupoli toteuttaa suunnitelmiaan talokohtaisissa yhteisöllisissä teemapäivissä yhdessä opiskeluhuollon asiantuntijoiden, opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Toimenpiteet päivitetään yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikelloon.



Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika

- opetuksen seuraaminen on usealle opiskelijalle vaikeaa
- välitunnit koetaan pelottaviksi
- läheisten ystävien puute

Terveys ja toimintakyky

- ahdistuneisuus yleistä
- ruokailutottumukset, kasvisten syöntiä lisättävä

Tyttöjen hyvinvointi /flickornas mående

Opiskelijoiden oikeudenmukainen kohtelu / rättvis behandling av studerande

Oppituntikäytänteet / lektionskultur

Kiusaaminen / mobbning

- syrjivä kiusaaminen yleistynyt